

Kenderipari leányszállások

Szegeden

Az utóbbi években alig volt olyan tanácskozás a szegedi textilüzemekben, ahol a dolgozók ne szorgalmazták volna egy szegedi textil leányszállás építését. Az üzemek vezetői rendszerint továbbították a munkások kérését,

eljuttatták a Könyvügyi Minisztériumhoz.

Tolmácsolták a kérés indokait is. Elmondották, hogy a textilüzemekben, a kenderfonóban, az újszegedi szövőben és a jutaárugyárban dolgozó vidékről Szegedre költözött munkások ki vannak téve a lakászsorának.

Albérleti és ágyrajáró díjként 300-400 forintot is fizetettnek velük.

Az üzemi vezetők érvei között állandóan ott szerepelt az, hogy a leányszállás létrehozásával segíthetik megoldani a munkásutánpótlás problémáját. Ha megfelelő helyet tudnak biztosítani a megye távolabbi községeiből Szegedre költöző fiataloknak, akkor

szívesebben jönnek dolgozni a kenderfonóba és a szövőbe.

Néhány hónapja, amikor Kádár János elvtárs Csongrád megyében járt, a Textilművekben tett látogatása alkalmával is elmondották a leányszállás létesítésének szükségességét. Ekkor Kádár elvtárs azt kérte az üzemek vezetőitől, ne csak központi beruházásra várjanak, hanem igyekezzenek saját erőből is enyhíteni a gondot.

A textilművek vezetői úgy tervezik, hogy

a mai építőipari felvonulási épületekből alakítsanak majd ki nagyobb befogadóképességű szálláshelyeket

a fiataloknak. A Kenderfonó- és Szövőipari Vállalat vezetői is megfogadták a tanácsot. Ők is tapasztalták, ugyanis, hogy nem elegendő az, ha naponta autóbusszal és tehergépkocsikkal hordják Földeákról, Maroslelérről Szegedre a munkásokat, s állandó szálláshelyeket is biztosítani kell.

A felismerést tett követte és máris kialakították az első munkásszállást a szegedi kenderfonógyárban.

Itt a vállalati összevonás után vendégszobákat létesítettek a pécsi gyárból Szegedre, érkező vállalati dolgozóknak és a Budapestről érkező vendégeknek. Most ezeket a szobákat átadják az ifjúmunkás lányoknak. Már be is költöztek az első lakók, akik Csongrádról települtek át Szegedre és vállalták munkát a kenderfonógyárban. Újabb szobák átalakításával

ebben az üzemben 30 lány részére biztosítanak majd helyet.

Az újszegedi szövőüzemben az úgynevezett központi gyárban is megkezdtek egy leányszállás kialakítását. Az üzemi tűzoltóépület néhány helyiségét rendezik be. Itt 24-en kapnak helyet, s már tervezik a vállalat nagy művelődési termének átalakítását is. Pontosabban egy részének leválasztását. Az itt kialakított szobákban közel 50-en kapnak megfelelő szállást.

Ha nem akarunk elmaradni...

Hazánkban a mezőgazdaság szocialista átvezetése óta alapvető változások mentek végbe a mezőgazdasági munkafolyamatainak gépesítésében. A mezőgazdaságnak jelenleg 55 ezer traktor áll rendelkezésére; ez a traktorpark mintegy 70 ezer 15 lóerős egységtraktorral felel meg. A gabonakombájnok száma eléri a 7 ezret. Mintegy 400 különféle munkagéptípust használnak a mezőgazdaságban, és több, mint 100 ezer gép segíti a mezőgazdasági üzemek termelését.

Az a gyors fejlődés, ami a mezőgazdaság gépesítése terén az elmúlt öt évben végbement, mélyreható változásokat eredményezett a mezőgazdaság munkaerő- és vonóerő helyzetében egyaránt. A mezőgazdaságban foglalkoztatottak száma ebben az időszakban jelentősen csökkent, különösen a fiatal munkaerőket érintette az ipar és más népgazdasági ágak elszívó hatása.

Ezzel egyidejűleg a múlt év végéig jelentősen csökkent — mintegy 380 ezerrel — a mezőgazdaság loállománya. A kieső munkaerőt és állati vonóerőt természetesen gépekkel kellett pótolni. Azt a nagy fejlődést, ami a mezőgazdaság gépesítésében végbement, igen jól szemlélteti a mezőgazdasági vonóerő összetételének gyökeres megváltozása. Amíg 1935-ben a mezőgazdaság összvonóerejéből több, mint 93 százalék volt az állati és nem egészen 7 a gépi vonóerő, addig jelenleg az állati vonóerő részesedése 30 százalék alá esett, a gépi vonóerő pedig 70 fölé emelkedett, az összvonóerőn belül.

Ugyanakkor a felszabadulás óta eltelt időben jelentős változás történt a mezőgazdaság belterjesítésének irányában. Erősen csökkent a kalászos gabonafélék vetésterülete, egyben nagymértékben növekedett a káposzta, a szőlő, a gyümölcs- és a zöldségféléké; ezek zömének betakarítása az őszi időszakra esik, ami még inkább elnyújtotta az esztendő mezőgazdasági szempontból legjobban leterhelt időszakát, az őszi munkacsúcsot. Mindezek miatt még több gépre van szükség.

A mezőgazdasági nagyüze-

mekben adódó valamennyi munka időben, jó minőségben, az agrotechnikai határidők betartásával való elvégzése nem könnyű feladat. A gépesítés nagymérvű előretörése szükségszerűen előrelátóbb, körültekintőbb vezetést kíván a mezőgazdasági irányítóktól, mint a hagyományos kézi munkaerőre és állati vonóerőre alapuló munkaszervezés. A gépesítésnek méltó helyet kell kapnia a mezőgazdasági üzemekben.

A gépesítés előretörése azonban nemcsak az üzemek vezetőitől kíván nagyobb szaktudást, több ismeretet, hanem a mezőgazdaság minden dolgozójától. A gépi technika önmagában holt dolog, csak akkor válik az ember igazi segítőjévé, barátjává, ha olyan emberek kezelik, üzemeltetik őket, akik értenek hozzájuk, bányáznak velük, rendszeresen ápolják, karbantartják, javítják azokat. Viszonylag hamar el fogunk jutni oda, hogy alig lesz olyan munka a mezőgazdaságban, amely ne lenne kapcsolatban valamely géppel és a mezőgazdasági munka ismerete, illetve annak elvégzése csak a gépi technika ismeretében történhet meg.

Felmerül a kérdés: rendelkezünk-e elegendő szakemberrel, szakmunkással, traktorossal és gépkezelővel, lépést tartott-e a szakember- és szakmunkásképzés a mezőgazdasági gépesítés gyors ütemével?

Kétségtelen, hogy mind több fiatal, a gépesítéssel kapcsolatos feladatokat egyre jobban ismerő fiatal gépész és agrármérnök végez az egyetemeken és a főiskolákon, a felsőfokú és egyéb technikumokban. Ugyanakkor csupán az idén mintegy 17 ezer traktort képeztek ki a mezőgazdasági üzemekben, s az iparitanuló-rendszer segítségével is évről évre szép számban kap a mezőgazdaság fiatal szakmunkásokat. Ennek ellenére — az előzőekben elmondott okok miatt — a mezőgazdasági

üzemek egy része, különösen az ország ipari körzeteiben szakember- és szakmunkashiánnyal kell.

Mindebből világosan adódik a feladat. A termelőszövetkezeti tagság zömét — különösen az 50 évnél aluli korosztályokhoz tartozókat — rövid néhány év alatt meg kell tanítani a traktorok vezetésére, illetve a gépek kezelésére. Ennek érdekében a mezőgazdasági üzemek dolgozóinak technikai képzését társadalmi ügyvé, mozaikommá kell fejleszteni. Alapvető változás szükséges a mezőgazdasági üzemek irányító szakembereket — mindenekelőtt az agronómusokat jelentős részének — szemléletében. Nemcsak a gépek felhasználási területét, a gépekkel elérhető napi teljesítményeket és üzemeltetésük közgazdasági kihatását, összefüggéseiket kell ismerni, hanem műszaki szaktudásukat is jelentősen növelni kell.

Az minden agronómus természetesen tartotta, hogy a lovakat a legnagyobb munkacsúcsban, reggel, délben este is etették, itatták; naponta rendszeresen ápolták. Ha ugyanilyen jól ismernék a gépeket, nem fordulna elő az a ma még elég gyakori eset, hogy nem adják meg a lehetőséget a gépek kezelőinek a csúcsmunkák ideje alatt a gépek rendszeres napi karbantartására; jöllehet ennek megkövetelése és ellenőrzése volna a természetes. Az ilyen szemlélet azután alaposan megfosztja magát; a gépek rendszerint akkor hibásodnak meg és esnek ki a termelésből, amikor a legnagyobb szükség volna rájuk, nem is szólva a súlyos géptörésekről, amelyek nagymértékben növelik az üzemeltetési költségeket is.

Most a nyári betakarítás megkezdésekor mutatkozik ez meg hűsbavágoan élesen, amikor sok tsz-ben azért nem tudják a drága és nagyteljesítményű gépeket maximálisan kihasználni, mert a kétműszakos munkához nincs elég traktorista és kombájnvezető. De éppen ezekben az üzemekben kevés a kézi aratáshoz alkalmas munkaerő is. Gondoljuk meg, hogy egy-két mezőgazdasági gépész — az egyébként meglevő gépek segítségével — több tucatnyi ember verejtékes munkáját végzi el. Vagyis ahány ember megszerzi egy üzemben a szükséges műszaki képzettséget, annyszor 40-50 fővel gyarapszik a rendelkezésre álló kézierő. Erdemes ezt a tsz-vezetőségnek is így számítani. Annál is inkább, mert a gépek száma egyre növekszik, míg a kézi — vagy ahogy mondani szokás — a gyalognakára igénybevevők száma egyre csökken.

A gépesítés körébe tartozó legfontosabb kérdések ismerete nélkül a mezőgazdasági üzemeket már ma sem, a jövőben pedig még kevésbé lehet eredményesen vezetni, irányítani. Ugyanakkor nemcsak a gépesítés fejlődik; az agrotechnika területén is hasonló gyors fejlődésnek vagyunk szemtanúi. Az agro- és zootechnika, valamint a gépesítés szoros kapcsolatban vannak, ma már elválaszthatatlanok egymástól. Sokszor a gépesítés idomul az agrotechnikához, más esetben pedig az agrotechnika alkalmazkodik a gépesítés jelenlegi színvonalához, mint például a széles sortávú szőlők telepítésénél láthatjuk.

Ezzel a kétirányú fejlődéssel egyszerre, egyidőben kell az ismereteket illetően lépést tartani a mezőgazdasági szakembereknek és a mezőgazdaság valamennyi dolgozójának, ha nem akarunk elmaradni attól a viharos fejlődéstől, ami a mezőgazdaság területén világszerte végbemegy.

MESZÁROS ISTVÁN,
az FM Gépállomási és Gépesítési Főigazgatóság megbízott vezetője.

Mesteremberek a téren

Hatalmas vázakra festik a díszleteket (Liebmann felv.)

A tilalmi táblák már mindenütt kint vannak. Az átmenő forgalom megszűnt, csak a városnéző autóbusszok és a mikrobusz közlekedhet még a téren. Azonban rövidesen befejeződnék a felújítási munkálatok, s lezárják a teret.

Megkezdődnek az ünnepi játékok próbái.

Nézőtér, színpad

A nézőtér üresen tűnődő, színes széksorait el-elnézegetik a látogatók. A tűző napon az utolsó simításokat végzik közöttük a munkások.

A székeket teljesen újrafestették, a színpadot kijavították már. A megjelölt időben pontosan átadjuk a színpadot a művész munka képviselőinek — mondja a gondnok, Szécsi János.

A székek alatt három-ezeröttszáz hangszórt helyeztek el az idén is. A hangszórokat hamarosan be-kötik és megtartják a hangosítási, valamint világítási próbát. Az árkádok előtt építi már színes pavilonjait a vendéglátóipar is.

Díszletfestők, asztalosok, varrónők

A hatalmas fa- és vasállványok között, a hegesztőpisztoly felcsattanó fényében mindenütt hajlongó emberek. A festők lábaj alatt a kifeszített vásznak nagy színtöcsái.

— Ennek a három részlegnek a munkája elválaszt, hatatlan egymástól — mondja Sándor, a jól ismert szegedi díszlettervező.

— A festők most az aláfestést végzik. A Vidróczki és a Johanna a máglyán díszleteinek a festése már majdnem kész. Három új hátteret is készítenek az ideai játékokhoz. Az ünnepi játékokat megnyitó Hunyadi

László díszleteit pedig újra megépítjük.

A legérdekesebb díszlet

— Melyik díszletet tartja a legérdekesebbnek az ideai szabadtéri játékok díszletei között?

— Az ünnepi játékokon játszó díszletek mind kitűnően kapcsolódnak a művekhez. Talán Fülöp Zoltán Kossuth-díjas díszlettervező a fából faragott királyfi táncjátékához készített díszletterve nagy perspektívával, egyszerűségével, nagyszerű játéktér lehetőségeivel nyújt majd maradandó élményt. (A díszlet tervét már közöltük lapunkban. — A szerk.) A túllfüggönyös háttérből két és fél méteres esséssel sugarasan épített utak jó teret biztosítanak a tánchoz. Mindezt jól kiemelik majd a világítási effektusok.

Egy praktikus gép

— Húsz köbméter faanyagot építünk be ebbe a sok munkát igénylő díszletbe — kapcsolódik bele a beszélgetésbe Kolonics József, az asztalos részleg vezetője.

— Megépítése 10-12 napot vesz igénybe. Az asztalosok már elkészültek a Vidróczkival és a Hunyadi László, a Johanna a máglyán asztalosmunkái is hamarosan befejeződnek. Munkánkat nagyban segíti a kontúrozógép, amit a lombok kivágásánál használunk. Egy nap alatt hat ember munkáját végzi el.

— A varrónők pedig a fából faragott királyfi hatalmas háttérvázsnait gépelik össze és a Kisbójtár háttérét gurtinizzák — teszi hozzá Kugler Károlyné.

Közvetlenül a színpad mellett a két nyugdíjas „vasas”, Vezér Dezső és Hernádi Sándor a takarások és emelvények vasvázat hegeszti.

A tér mesteremberei fáradhatatlanul dolgoznak, hogy zöld utat biztosítsanak a művészet közelgő ünnepnapjainak. Polner Zoltán

VÍZ, 8000 HOLDRA

Az a nagyszabású építőprogram, amelyet pártunk kezdeményezésére a kormány folyamatosan végrehajt, új mértékkel gyarapodik. Szentes határában 8000 holdas öntözőrendszer épül, azaz 8000 holdnyi „örökké szomjas” termőföld ezután rendszeresen megkapja az éltető vizet. Ha pedig megkapja, akkor az áldott éghajlat és a televény együtt — csodatermekkel lepi meg mezőgazdaságunkat.

Tény az, hogy a 60 milliós beruházás első szakasza már a nyáron elkészül. Ez azt jelenti, hogy a Pankotai Állami Gazdaságban hamarosan 900 holdat öntözéssel serkentenek nagyobb terméshez a mokrakra, az öntözőberendezés a következő években épül meg teljesen. Képünk a már kész szivattyútelepet ábrázolja.

Az, ami a pankotai földet most végbemege — az általános perspektíva. Nem

kell hozzá különösebb „látónoki szem”, hogy a krónikás feljegyezhesse: „Tervszerű hadjárat folyik nálunk a vissza-visszatérő örök veszedelem, a szárazság ellen. Ebben a hadjáratban minden egyes győzelem — új honfoglalás. A magyar föld és vele együtt a magyar nép gazdagítása.”

Megtörténhetett volna ez a régi parcellás világban? Ilyen mértékben — soha!

P. T.

